

KUŞADASI'NIN YÜZ AKI—BÜYÜK DEVLET ADAMI-MAHMUT ESAT BOZKURT

Mahmut Esat Bozkurt, 1892'de, İzmir-Kuşadası'nda doğdu. Hacı Mahmut oğullarından Hasan Bey'in oğludur. İlköğrenimini Kuşadası ve İzmir Yusuf Rıza mektebinde yapan Mahmut Esat Bey, İzmir İdadisi'ni bitirdikten sonra 1908'de İstanbul Hukuk Mektebi'ne girdi. 1912'de, İstanbul Hukuk Mektebi'nden mezun olan Mahmut Esat Bey, İsviçre'de Fribourg Üniversitesi'nde yeniden hukuk öğrenimi gördü ve "Osmanlı Kapitülasyonları Rejimi Üzerine" adlı doktora tezi ile Hukuk Doktoru oldu. 1919'da İsviçre'nin Lozan kentinde kurulan Türk Talebe Cemiyeti'nin başkanlığına seçilen Mahmut Esat Bey, İzmir'in Yunanlılar tarafından işgalinden sonra Kurtuluş Savaşı'na katılmak üzere yurda döndü ve Kuşadası'nda Kuvayı Milliye'yi kurdu. Mahmut Esat Bey, 23 Nisan 1920'de TBMM'nin 1. Döneminde İzmir'den milletvekili olarak Meclis'e girdi. Meclis'te Anayasa ve Dışişleri Komisyonlarında çalışan Mahmut Esat Bey, 12 Temmuz 1922'de Rauf Bey'in (Orbay) başkanı olduğu IV. İcra Vekilleri Heyeti'nde (12.7.1922-4.8.1923) İktisat Vekilliğine seçildi. Bu dönemde Mahmut Esat Bey'in önerisi Atatürk'ün onayı ile Türkiye'de ilk kez "Milli İktisat Kongresi" 17 Şubat 1923'de İzmir'de toplandı. 11 Ağustos 1923'de başlayan II. Dönem için İzmir'den tekrar milletvekili seçilen Mahmut Esat Bey, Ali Fethi Bey'in (Okyar) başkanlığında kurulan V. İcra Vekilleri Heyeti'nde (14.8.1923-27.10.1923), ikinci kez İktisat Vekilliği'ne seçildi. 20 Nisan 1924'te kabul edilen Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun hazırlayıcıları arasında yer alan Mahmut Esat Bey, 22 Kasım 1924'de, Ali Fethi Bey'in (3. Hükümet) kabinesinde Adliye Vekilliği'ne atandı. 5 Kasım 1925'te Ankara Hukuk Mektebi'nin açılmasında büyük gayreti oldu. Mahmut Esat Bey, 3. ve 4. İnönü Hükümetlerinde (4 ve 5. Hükümetler) de Adliye Vekili olarak görev yaptı. Türk Medeni Yasası (17.2.1926), Türk Ceza Yasası (1.3.1926), Kabotaj Yasası (19.4.1926), Borçlar Yasası (22.4.1926), Ticaret Yasası (29.5.1926), Hukuk Muhakemeleri Usulü Yasası (18.6.1926) gibi hukuk sisteminin ve cumhuriyet döneminin temel yasaları, Mahmut Esat Bey'in Adliye Vekilliği döneminde hazırlandı ve yürürlüğe girdi. (3. İnönü Hükümeti – 3.3.1925-1.11.1927) Mahmut Esat Bey, Cumhuriyet tarihinde "Bozkurt-Lotus" olayı olarak adlandırılan, Bozkurt adlı Türk gemisiyle Lotus adlı Fransız gemisinin 2.8.1926'da Ege'de çarpışması nedeniyle iki ülke arasında çıkan anlaşmazlıkta Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ni Lahey Uluslararası Adalet Divanı'nda temsil etti. (1927). Kazada 8 Türk denizcisinin ölmesi üzerine Fransız kaptan Türk Adliyesi tarafından tutuklanmış, bu tutuklama Fransa ile sorunlara neden olmuştu. Türkiye olayı Lahey Adalet Divanı'na götürmüş ve dava 7 Eylül 1927'de Türkiye lehine sonuçlanmıştı. Bu dava, tarihçiler tarafından, Türk hukukunun ve adalet örgütünün kapitülasyonlar dönemini geride bırakarak insan ve egemenlik haklarına dayalı çağdaş hukuk düzeyine yükseldiğinin bir kanıtı olarak değerlendirilmektedir. 1934'de Soyadı Yasası kabul edildiğinde, Atatürk, bu davadaki başarısına dayanarak Mahmut Esat Bey'e "Bozkurt" soyadını verdi. Mahmut Esat Bey, 1930 yılı sonlarında Adliye Vekilliği'nden istifa ettikten sonra, Ankara Hukuk Fakültesi'nde "Devletler Hukuku", Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde "Anayasa Hukuku" profesörlüğü yaptı. 21 Aralık 1943'de beyin kanaması sonucu İstanbul'da ölen Mahmut Esat Bozkurt, TBMM'de 1. Dönemden ölümüne kadar İzmir Milletvekili olarak görev yaptı.

Bozkurt'un 1926 yılında kaleme aldığı Medeni Kanun Genel Gerekçesi (Esbabı Mucibe Lâyihası), 2001 TBMM'sinde tartışmalara neden oldu. Başlıca yapıtları: Lotus Davasında Türkiye-Fransa Müdafaaları (1927), Türk İhtilalinde Vatan Müdafaası (1934), Türk Köylü ve İşçilerinin Hakları (1939), Devletlerarası Hak (1940), Atatürk İhtilali (1940), Aksak Timur'un Devlet Politikası (1943) ¹

MAHMUT ESAT BOZKURT tan Seçme Sözler²

- " Atatürk büyük feragat sahibi idi. Millet davası içinde hiçbir teşebbüste, ölüm karşısında göz kırpmadı. O, Çanakkale'de, Bağımsızlık Savaşında ve bütün hayatında hep böyle idi. Mektepten kurmay çıktı. Şam'a sürüldü. Hürriyet için çalıştı. Çanakkale'de bin bir güçlük içinde, kurşun yağmurları altında İngiliz ordularını yendi. O günün yabancı tarihçileri, onun için "Çanakkale'de İngilizleri yenen adam!" diyorlar."
- " Türk, bu ülkenin yegane efendisi, yegane sahibidir. Saf Türk soyundan olmayanların bu memlekette tek hakları vardır; hizmetçi olma hakkı, köle olma hakkı. Dost ve düşman, hatta dağlar bu hakikati böyle bilsinler!"
- " Bir ihtilâl, hangi milletin hesabına yapılırsa, mutlaka o milletin öz evlâdının eliyle yapılmalı ve onun elinde kalmalıdır. Meselâ: Türk ihtilâli, öz Türklerin elinde kalmalıdır. Hem de kayıtsız ve şartsız. Yabancıların yardımıyla başarılan ihtilâller, yabancılara borçlu kalırlar. Bu borç ödenmez. Türk'ün en kötüsü, Türk olmayanın en iyisinden iyidir. Geçmişte Osmanlı İmparatorluğunun bahtsızlığı, ekseriya, mukadderatını Türklerden başkasının idare etmiş olmasıdır."
- "Atatürk ölebilir mi? Türk milleti, Türk vatani yaşadıkça o da yaşayacaktır."
- "Dünyadaki tüm medeniyetlerin kaynağı Orta Asya'dan göç ettikleri yerlere medeniyet götüren Türklerdir"
- "İcabında Türk'ün en küçük şerefi, namusu, Türk ilinin bir çakıl taşı için milyonla Türk feda olalım. Fakat Yemen çölleri için, idealsiz hilafet müessesesi için değil, bütün bir dünya için dahi tek bir Türk gencinin burnunun kanamasına milli rıza yoktur ve olmayacaktır. Bütün bir dünya, tek bir Türk delikanlısının burnunun kanamasına değmez. "
- "En büyük harikamız, en yüksek şerefimiz Türk olmaktır"
- "Türküm ve yalnız Türklük için yaşıyorum. O kadar ki Türk olmasaydım, kendimi dünyanın en bahtsız adamı sayardım..."
- "Gazi Mustafa Kemal, Türk milletinin önünde ilerleyen bir zafer bayrağıdır. Bu bayrak bugün de, yarın da, öbür gün de bütün güçlükler üstünde yükselecek ve hep yenecektir."
- Türk Devleti'nin işlerini TÜRKLER'den başkalarına vermeyelim! TÜRK Devleti işlerinin başına ÖZ TÜRKLER'den başkası geçmemelidir. Yeni TÜRK

¹ www.biyografi.net web sitesinden alıntıdır.

² 26 Kasım 2010, 16:44 facebook'taki Mahmut Esat Bozkurt sayfasından alıntıdır.

Cumhuriyeti'nin DEVLET işlerinin başında mutlaka TÜRKLER bulunacaktır!
"

- TÜRKİYE'de) ÖZ TÜRK haklarına sahip olmak isteyenler, TÜRK OLMALIDIR!..
- TÜRKLÜĞÜ KABUL ETMEZ, onu küçük görür, ONA İHANET EDER, sonra da TÜRK'e tanınan haklardan, hatta ondan fazlasını ister, BU OLMAZ!.. Buna "yağma yok!" derler!..
- "Atatürk, Türk'ü dış bakımdan bağımsızlığın, şeref ve haysiyetin ucuna yükseltti. Medenî milletlerle bir yaptı. İç bakımdan, bütün otoritelerin üstüne çıkardı, egemen kıldı. Atatürk, Türk'e istilâ ve esaret mirasını değil, efendiliği bıraktı. Nerede kaldı ki, Sezar'ın fetihleri demirden bir Roma'ya dayanıyordu. Atatürk hiçten, bir demir Türk devleti kurdu."
- "Türk İhtilâlinin belirli yönü Türk milliyetçiliğidir. Türk olmaktır. Geçmiş bu prensip temizledi. Yeniliği bu prensip getirdi. Bütün Türk İhtilâli, bütün eserleriyle bu prensibe dayanıyor. Bundan en küçük bir yan çizme geriliğe dönüştür. Ve ölümdür."
- "Türk milletini oldu bittileri kabul eder, bunlara baş eğer sananlar; Türk tarihini dikkatle okumalı, ibret örnekleri almalıdır."
- "Atatürk'ün dilde yapmak istediği temizlik, onu tam anlamıyla mümkün olduğu kadar öz Türkçe haline koymak davasıdır. Bu ise onun başardığının en büyüklerindedir; hattâ en büyüğüdür."
- "Atatürk'ü, sadece siyasal, ekonomik, sosyal bakımlardan, cihan tarihindeki büyük seleflerinin üstünde görmek, düşünmek ve yargılamak, tam bir şey olmaz. Atatürk'ün başka yönlerden de önce gelenlere üstünlüğü vardır. Atatürk vatan ve millet kurtarmakla kalmadı. Atatürk siyasal, sosyal, ekonomik bakımlardan en radikal reformları başarmakla kalmadı. O, Türk milletine eski tazeliğini, eski çevikliğini, eski canlılığını vermek çareleri de düşündü. Bunları olanca hızıyla geliştirmeye çalıştı. Ne yazık ki ömrü vefa etmedi. Bununla beraber ölümüyle, açtığı bayrak yere düşmedi. Bayrak o hızla esmekte ve yürümektedir."
- "Atatürk diyor ki: "Türkçe, dillerin en güzeli, en zenginidir. Yeter ki, bu dil şuurla işlenmiş olsun!". Bence edebiyatımızda, Arap ve Fars ve diğer milletlerin kelimeleri yerine öz Türkçe kelime kullanan, Türk birliği temeline bir kaya parçası konduruyor demektir."
- "Atatürk, bir şey buldu ki, bunu, öğüne öğüne her vakit söylerdi: Bu, Türk milleti, Atatürk'ün kanını taşıdığı millet idi. Atatürk yalnız Türk milletine güvendi. Milletın davasını, millete dayanarak açtı."
- "Atatürk modern Türk devletini kurarken onu eksiksiz kurdu. Bu kurulan ve yarınlara çok şeyler söz veren kurumu işlemek ve beslemek bizim ve yarınki nesillerin ödevidir."
- "Türk Cumhuriyetinin hareketi ve bütün uğraşları, kendisini ancak Türk milletinin çıkarları için ifade etmelidir ve edecektir."

- - TÜR^K HAKLARINDAN İSTİFADE EDEBİLMEK İÇİN TÜRKLÜĞÜ BENİMSEMEK, TÜR^K KÜLTÜRÜNÜ KABUL ETMEK, TÜRKLÜĞÜ DUYMAK, TÜR^K MENFAATLERİNİ KENDİ MENFAATİ YAPMAK, ONA HÜRMEK ETMEK, "TÜR^K'ÜM" DEMEK, TÜRKLÜĞÜ KÜLTÜRÜYLE, HİSSİYLE KABUL ETMEK LÂZIMDIR!.. BUNLARI SAMİMİYETLE BENİMSEYENLERİ, YAPANLARI TÜR^K SAYARIZ!... KİM OLURSA OLSUN!..
- "Ben TÜR^K değilim, benim kimliğimi tanıyın" diyene yapılacak bir tek şey vardır: Onu TÜR^K sayan NÜFUS KÂĞIDI 'nı, yani KİMLİK belgesini elinden alıp, "Tamam, şimdi istediğin kimliğe bürün, git kendine başka bir yer bul," demek!..
- "Bu devlet benim devletim değil... biz ayrıyız... biz ayrılmalıyız... bize de özel haklar verilsin" diyenlerin hepsi, kendilerine TÜR^K KİMLİĞİ bahşeden NÜFUS KÂĞIDI'ndan arındırılmalıdırlar!..
- - MİLLİYETÇİLİK, en dürüst manasıyla CUMHURİYET'i ifade eder!..
- - Niçin MİLLİYETÇİ oluyorsunuz? Sizin kanınızı taşıyan, menâfiinizi ifade eden bir câmianın mukadderatını yükseltmek ve onu mes'ud etmek için MİLLİYETÇİ oluyorsunuz. Bunun en zarurî neticesi, o câmiayı kendi iradesiyle idâme ettirmektir!